

րից մինն էլ ձրիակերութիւնն է, կամ աւելի լաւ է ասել՝ ուրիշների հաշուով ապրելն է: Հայից դարձած մահմեդականը պատահմամբ թուրքի այգու մօտից եթէ անցնելու լինի, սուս ու փուս ներս կմտնէ, կուշտ կուտէ հասած պտուղներից և մի քիչ էլ կքաղէ ճանապարհին ուտելու համար և նորից դուրս ելնելով, լուս ու մուշ կշարունակէ իւր ճանապարհը: Բայց Աստուած չանէ, մի և նոյն մահմեդական արարածը եթէ Հայի այգու կամ պարտէզի մօտից անցնելու լինի, անպատճառ մի քանի հոգի էլ իւր հետն առած, ներս կմտնէ (այգին), ագահաբար կուտէ ճաքելու չափ: Իբրև ճանապարհի պաշար, կքաղէ այնքան, որ հաղիւ կարողանար տանել իւր հետ: Յետոյ պըտղատու ծառերի դալար ճիւղերն ու ոստերը ջարդ ու փշուր կանէ, հասած պտուղները քաղելով և թափ տալով կտրորէ ոտքի տակ խաղաղ սրտով: Բայց եթէ այգու մէջ որ և է անասուններ լինին, որպիսիք են՝ գառներ կամ հորթեր, նրանցից մէկի ոտքը (ողջ-ողջ) կկտրեն, տեղն ու տեղը իսկոյն խորոված կանեն, կուտեն և ապա հանգիստ խղճով կշարունակեն իրենց ճանապարհը: Ահաւասիկ ձեզ հզօր փաստեր Հայ դարձած մահմեդականների անխղճութեան մասին: 1897 թ. իմ հարազատ եղբայրներս երբոր իմանում են, որ ս. Մեռնորհնութեան հանդիսից յետոյ մի քանի օրով պիտի գնամ իրենց մօտ հիւր, նախապէս մի քանի գառներ թողնում են մեր այգու մէջ, որ մի լաւ գիրանան—չաղանան: Նախ քան մեր տուն հասնելս, մի օր, երբ իմ եղ-